

29. 1. 2021

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novinky ve smlouvách o výkonu funkce

S účinností ode dne 1. 1. 2021 platí nová pravidla pro smlouvy o výkonu funkce v kapitálových společnostech. Změna zákona o obchodních korporacích se dotkne zejména problematiky platnosti a účinnosti těchto smluv nebo odměňování za výkon funkce. Jedná se přitom o poměrně zásadní úpravu. S novými pravidly by se proto měli co nejdůkladněji seznámit zejména jednatele a členové dozorčích rad společností s ručením omezeným a členové představenstva a správních či dozorčích rad akciových společností, popř. též společníci a akcionáři těchto společností.

Platnost a účinnost smlouvy

Dosavadní právní úprava uváděla, že smlouva o výkonu funkce musela být schválena nejvyšším orgánem společnosti. Výslovně už ovšem nestanovila důsledky jejího neschválení. Výkladem se dovozovalo, že v takovém případě mohla být smlouva prohlášena za neplatnou. To ovšem v praxi přinášelo řadu problémů. Představme si situaci, kdy existuje společnost s ručením omezeným, která počátkem roku 2020 dosadila do funkce dalšího jednatele. Smlouvu o výkonu funkce s ním však nesjednala valná hromada, nýbrž ji za společnost podepsal bez vědomí společníků druhý jednatel. Podle zákona by taková smlouva o výkonu funkce nebyla platná. Neplatnost však v takovém případě musel nejprve vyslovit soud na návrh společnosti. Té se bylo ke všemu možno dovolat pouze do 6 měsíců ode dne, kdy se o neplatnosti společnost dozvěděla nebo dozvědět měla a mohla, nejdéle však do 10 let ode dne, kdy k takovému jednání došlo. Do doby soudního rozhodnutí se na smlouvu muselo pohlížet tak, jako kdyby byla platná. Soudní řízení přitom mohla nějaký čas trvat a jejich průběh bylo možné různými obstrukcemi prodlužovat. Jednateli tak náleželo obchodní vedení společnosti a mohl za ni i jednat. Po celou dobu měl navíc nárok pobírat odměnu sjednanou v takové smlouvě. Ta by se stala bezdůvodným obohacením až teprve v případě soudem deklarované neplatnosti smlouvy o výkonu funkce.

Podobné problémy jsou nyní odstraněny. Zákon totiž nově uvádí, že bez schválení nejvyšším orgánem společnosti nebude smlouva vůbec účinná. Odpadne tedy nutnost se o vyslovení její neplatnosti soudit. Jednatel by ani po právu nenabyl případnou vyplacenou odměnu dle smlouvy.

Schválení smlouvy nejvyšším orgánem je pak pouze podmínkou pro to, aby mohla vstoupit v účinnost. K tomu nedochází tímto schválením, ale buď ke dni jejího uzavření, anebo ke dni vzniku samotné funkce. Záležet bude na tom, který z těchto dnů nastane později. Jestliže by oba dny nastaly ještě přede dnem schválení smlouvy nejvyšším orgánem, pak nabyde účinnosti zpětně k pozdějšímu z těchto dnů. Toto pravidlo je však pouze podpůrné, takže nejvyšší orgán může zvolit i jiný okamžik nabytí účinnosti smlouvy. Má se jednat o zjednodušení pro aplikační praxi. Nejvyšší orgán totiž již nebude muset rozhodovat zvlášť o schválení smlouvy a o přiznání odměny za výkon funkce ode dne schválení, ale učiní tak pouze jediným usnesením. Člen orgánu také nebude svoji funkci vykonávat fakticky na základě neplatné smlouvy, jestliže nakonec dojde k jejímu pozdějšímu schválení.

Odměňování za výkon funkce

S ohledem na výše uvedené se má tedy situace tak, že dokud nejvyšší orgán společnosti smlouvu o výkonu funkce neschválí, tak bude funkce vykonávána bezplatně. Zachováno zůstalo pravidlo o tom, že není-li odměňování ve smlouvě sjednáno v souladu se zákonem, pak platí, že je výkon funkce

bezplatný. Novelou bylo pouze konkretizováno, že zvláštní odměňování (tj. např. věcná plnění, úhrady do systému penzijního připojištění, vyplácení podílu na zisku apod.) je aplikovatelné jen u kapitálových společností. V případě ostatních typů korporací se postupuje podle obecné úpravy o příkazu dle občanského zákoníku.

Členu voleného orgánu potom náleží alespoň obvyklá odměna v případě, kdy nedošlo k uzavření či schválení smlouvy o výkonu funkce z důvodu překážek na straně společnosti, anebo pokud bylo ujednání o odměně neplatné z důvodu na straně společnosti. Tyto výjimky jsou nově rozšířeny ještě o případy vyšší moci či jiné překážky vzniklé nezávisle na vůli člena voleného orgánu. Pokud by tedy nedošlo ke schválení smlouvy valnou hromadou např. kvůli povodni, která zcela vyplavila sídlo společnosti, bude jednateli náležet za výkon funkce alespoň obvyklá odměna v době uzavření smlouvy či v době vzniku funkce za obdobnou činnost.

Význačným kladem novely je zrušení nepraktického pravidla pro odměňování zaměstnanců, kteří současně vykonávali funkci statutárního orgánu, popř. osob jemu blízkých. Taková odměna musela být dosud schvalována nejvyšším orgánem. Pravidlo bylo považováno za zbytečně přísné. Nově tak bude postačovat oznamovací povinnost nejvyššímu orgánu podle úpravy o střetu zájmů, přičemž nejvyšší orgán pak může případně uzavření takové smlouvy zakázat.

Upozornit je pak třeba zejména na fakt, že ujednání o odměnách ve smlouvách o výkonu funkce musejí být přizpůsobena ustanovením novely do 1. 7. 2021, jinak se výkon funkce stane bezplatným.

Řešení rozporu se společenskou smlouvou

Dříve vznikaly otázky ohledně toho, z jakého dokumentu se má vycházet v případě, kdy smlouva o výkonu funkce uvádí něco jiného než společenská smlouva. Výkladem se dovozovalo, že má mít přednost společenská smlouva. Nyní je tento rozpor odstraněn výslovným potvrzením tohoto předpokladu. Cílem je předejít obcházení vůle společníků, jež je právě ve společenské smlouvě vyjádřena. Pro praxi se však umožní, aby mohla v případě potřeby převládnout i ujednání ve smlouvě o výkonu funkce. Tehdy ji však musí schválit většina společníků potřebná ke změně společenské smlouvy.

Závěr

Novelu zákona lze jistě hodnotit velmi kladně. Zejména v souvislosti s následky neschválení smlouvy o výkonu funkce a schvalování mezd a jiných plnění vůči zaměstnanci působícímu zároveň ve funkci statutárního orgánu se jedná o velmi žádoucí opatření. V ostatních ohledech jde převážně o vítaná upřesnění či následování převažujících výkladů nebo soudní rozhodovací praxe.

Společnosti a jejich společníky či manažery je pak třeba upozornit na to, že smlouvy o výkonu funkce uzavřené před účinností novely se budou v novém roce řídit touto právní úpravou. Pokud tedy nebudou schváleny valnou hromadou, budou počínaje 1. 1. 2021 považovány za neúčinné. Z toho navíc budou plynout i výše uvedené důsledky.

Mgr. Vladimír Lajsek, Ph.D.,
advokát

[Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář](#)

Národní 973/41
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 020 500
Fax: +420 225 020 555
e-mail: office@zchlegal.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)